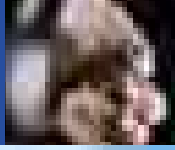

İlim ve Hayat
Ali AKPINAR*

AZIKLARIN EN GÜZELİ
TAKVÂ

Takvâ, bir canlının dışarıdan gelebilecek tehlikeye karşı kendini korumasıdır. Takvâ, kendini tutmak, az konuşmaktır. Takvâ, nefsi günahlardan korumak, şüpheli şeylerden sakınmak ve hatta harama düşerim endişesiyle bazı mübahları terk etmektir. Kur'ân'da takvâ, şu anlamlarda kullanılmıştır: *Şirkten korunmak, diğer büyük günahlardan korunmak ve daha ileri merhalelerde saf ve samimi dindar olmak.* Bunların hepsi kişiyi Allah'ın gazabından ve azabından koruyan şeylerdir.¹

Dünya ve âhirette bütün her şey erişilmez gücün sahibi Yüce Allah'ın kudret elindedir. O halde, bütün tehlikelerden korunabilmek için Yüce Allah'ın gazab ve azâbından korunmak gerekir. Bunun için de O'na karşı sorumlulukların farkında olmak ve mârifetullah şuuru ile, Yüce Allah'a gerçek ve yegâne ma'bûd olduğunun bilincinde iman edip O'na karşı yükümlüklerini yerine getirmek gerekir. İşte takvâ budur. Korkulmaya, sakınılmaya ve saygı duyulmaya öncelikli olarak lâyık olan da Allah Teâlâdır.

Nasıl ki giydiğimiz elbiselerimiz, soğuktan, sıcağından ve dışarıdan gelebilecek tehlikelerden vücudumuzu korursa; takvâ elbisesi de bizi Allah'ın gazabından ve azâbından koruyan kalkanımız, miğferimizdir. Çünkü takvâ, cehennem ateşine karşı bizi koruyan yanmaz elbisemizdir.

Takvâ, gönüllerde yer eden, söylem ve eylem dünyasında kendini gösteren ruhtur. Takvâ, mü'minler olarak bizi biz yapan temel dinamiktir. Takvâ, mârifetullah bilinci ile Yüce Allah'a karşı yükümlülüklerimizi yerine getirme pratiğidir.

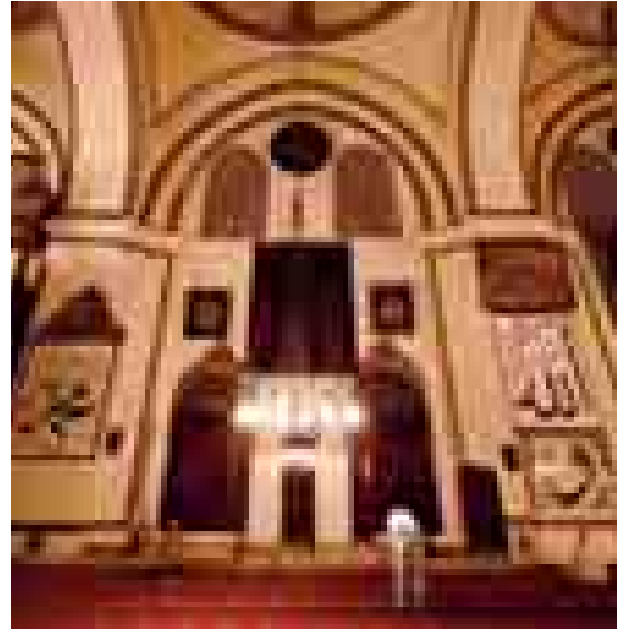
Müttakî, sâlih ameli ve ihlaslı duasıyla yüce Allah'ın azâbından kendisini koruyan kimse dir.

“Takvâ sahibi konuştuğu zaman Allah için konuşan, amel ettiği zaman Allah için yapandır.” (Ebû Yezîd el-Bistâmî)

“Takvâ sahipleri Allah'ın kalplerinden şehvet ve arzuların sevgisini çekip suyrıldığı kimse lerdir.” (Ebû Süleyman ed-Dârânî)

“Takvâ, dikenli yolda yürümektir. Dikenli yolda çıplak ayakla yürürken dikkatli olduğun gibi, günahın küçüğüne büyüğüne bakmadan onlardan sakınmandır. Zira büyük kum tepeleri, küçük çakıl taşlarından oluşur.” (Ubey b. Ka'b)

Takvâ, Hz. Peygamberin, ashabına en fazla tavsiye ettiği haslettir. O şöyle buyurdu: *Sizlere, Allah'tan sakınmanızı, O'nu hesaba katarak yaşamanızı tavsiye ederim.*²

Kur'ân, ilk âyetlerinde bizlere müttakîleri tanıtır, onlardan olalım, kendimizi onlarla test edelim diye. Kur'ân'a göre müttakîlerin rehberi Kur'ân'dır. Onlar, gaybe inanırlar, gözleriyle

le görmedikleri halde Allah'a ve O'nun katından gelen her şeye inanırlar. Namazı gereği gibi kılarlar, kendilerine verilen rızıklardan infak ederler, âhirete yakinen inanan ve kendilerini âhirete hazırlayan âhîret adamlarıdır onlar.

Hayat Kitabımız Kur'ân, pek çok âyetlerinde bizlere takvâ sahiplerini tanıtır, onların en temel özelliklerini açıklar, onların kazanacakları dünya ve âhîret kazanımlarına dikkatlerimizi çeker. Onlar gibi olalım, o ölçülerle kendi kulluğumuza test edelim diye. İşte o âyetlerden yalnızca bir kaç:

“İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, o kimsenin yaptığıdır ki, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitaplara, peygamberlere inanır. (Allah'ın rızasını gözeterek) yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve kölelere sevdiği maldan harcar, namaz kılar, zekât verir. Antlaşma yaptığı zaman sözlerini yerine getirir. Sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabreder. İşte doğru olanlar, bu vasıfları taşıyanlardır. Müttakîler ancak onlardır!”³

“Takvâyâ erenler var ya, onlara şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda (Allah'ın emir ve yasaklarını) hatırlayıp hemen gerçeği görürler.”⁴

“O takvâ sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever. Yine onlar ki, bir kötülük yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe-istiğfâr ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki? Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler. İşte onların mükâfâtı, Rableri tarafından bağışlanma ve altlarından ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetlerdir. Böyle amel edenlerin mükâfâtı ne güzeldir!”⁵

Bu ve benzeri âyetlerde takvâ sahiplerinin şu özellikleri öne çıkarılmaktadır:

Onlar, âmentü esaslarına iman ederler.

Namazı gereği gibi kılarlar.

Bollukta ve darlıkta, fakir ve ihtiyaç sahiplerine infâk ederler.

Ahde vefâ gösterirler.

Kullukta kalma, günahlara karşı nefsi tutma konusunda ve sıkıntılara karşı sabrederler.

Şeytanî vesveseler karşısında Allah'ı hatırlayıp O'na önderler.

Kötülük ve günahla ısrar etmezler.

Tevbe ve istiğfâr ederler.

Öfkelerini yutarlar.

İnsanların kusurlarını bağışlarlar.

Âkıbet/Dünya Ve Âhîrette Güzel Sonuç Müttakîlerindir!

Kur'ân, bu özelliklere sahip takvâ sahiplerinin dünya ve âhîret kazanımlarını da şu şekilde anlatır:

“Allah müttakîlerle beraberdir.⁶ Allah, takvâ sahiplerine bir çıkış yolu gösterir ve onları ummadıkları yerden rızıklandırır.”⁷ “Allah takvâ sahiplerine hakkı bâtıldan ayırt etme gücü olan bir furkân verir, onların kötülüklerini örter, günahlarını bağışlar.”⁸

“Takvâ sahipleri için Rableri yanında, içinden ırmaklar akan, ebediyen kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve (hepsinin üstünde) Allah'ın hoşnutluğu vardır. Allah kullarını çok iyi görür.”

“Müttakîler ise hakîkaten güvenilir bir makkamdadırlar. Bahçelerde ve pınar başlarındadırlar. İnce ipekten ve parlak atlastan giyerek karşılıklı otururlar. İşte böyle. Bunun yanı sıra biz onları, iri gözlü hûrilerle evlendi-

ririz. Orada, güven içinde (canlarının çektiği) her meyveyi isterler. İlk tattıkları ölüm dışında, orada artık ölüm tatmazlar. Ve Allah onları cehennem azâbından korumuştur (sürekli hayata kavuşmuşlardır). (Bunlar) Rabbinden bir lütuf olarak (verilmiştir). İşte büyük kurtuluş budur.”¹⁰

Kur’ân Kültürüyle Donanmış Bir Hizmetçi Kız ve Takvâlı bir Vali

Kültürümüz, takvâ konusunda tarihe geçmiş pek çok örnekle doludur. İşte onlardan yalnızca bir tanesi:

Ömer b. Abdülaziz’in Rakka valisi olan, ilim ve zühdü ile tanınan Meymûn b. Mihrân’ın (Ö:117/735) hizmetçisi olan kadın, bir gün sofraya sıcak bir çorba getirir. Misafirlerin de hazır olduğu sofrada ayağı kayar ve çorba valinin üzerine dökülür. Kızgınlık içerisindeki efendisine, kadın şöyle der:

“Efendim, lütfen Yüce Allah’ın şu âyetini uygula: “O takvâ sahipleri, öfkelerini yutanlardır..”¹¹

Adam, “Tamam öfkemi yuttum.” der. Kadın, efendim âyetin devamındaki, “İnsanların kusurlarını affederler.” kısmı ile de amel et, der.

Adam, “Tamam seni affettim.” der. Kadın, iyi ama Yüce Allah, âyetin sonunda “Allah, iyilik ih-san sahiplerini sever.” buyuruyor, deyince Meymun şöyle cevap verir:

“Tamam, sana ihsan ediyorum ve Allah için sen özgürsün!”¹²

Bu olaydan çıkan dersleri şöyle özetleyebiliriz:

Olayda hizmetçi bir kadının Kur’ân âyetlerine

vukûfiyeti ilk dikkatimizi çeken şeylerdendir. Kadın, karşılaştığı olaya âyetler ışığında bakıp onu değerlendirebiliyor.

Efendisi ve misafirlerinin yanında suçlu durumda olan, bir hizmetçi çok rahat bir şekilde derdini anlatabiliyor.

Üzerine kaynar çorba dökülen vali, hizmetçisine özgürce kendini ifade edebilme imkânı tanıyor.

Efendi, kendisine okunan âyetlerin gereğini hemen yerine getiriyor. Hem de hizmetçisinin hatırlatmasıyla.

Huzurlu bir toplum için, âmirinden memuruna, erkeğinden kadınına Kur’ân’ı bilen, Kur’ân’ın hedeflediği şekilde takvâlı olmayı kendine düstur edinen ve hayatı Kur’ân olan insanlara ne kadar da muhtacı.

“İşte ahiret yurdu! Biz onu yeryüzünde böbürlenmeyi ve bozgunculuğu arzulamayan kimselere veririz. (En güzel) âkıbet, takvâ

sahiplerininindir.”¹³

“Ne hayır işlerseniz Allah onu bilir. (Ey mü’minler! Âhiret için) azık edinin. Bilin ki azığın en hayırlısı takvâdır. Ey akıl sahipleri! Benden (emirlerime muhalefetten) sakının.”¹⁴

Dipnot

* Prof. Dr.

- 1 Râgıb el-İsfehâni, el-Müfredât, s. 545-546.
- 2 Kurtubî, Tefsîr, (2/Bakara, 1).
- 3 2/Bakara, 177.
- 4 7/A’raf, 201.
- 5 3/Âl-i İmrân, 134-136.
- 6 2/Bakara, 194.
- 7 65/Talâk, 4.
- 8 8/Enfâl, 29.
- 9 3/Âl-i İmrân, 15.
- 10 44/Dühân, 51-57.
- 11 3/Âl-i İmrân, 134.
- 12 Kurtubî, el-Câmi’, IV, 207.
- 13 28 Kasas 83.
- 14 2 Bakara 197.